

Mikhail Kurilov, Vladimir Shvedov

“PÄÄKAUPUNKISEUDUN SIPERIA”

**VEPSÄLÄISISTÄ, VEPSÄLÄISTEN MUSEOSTA
JA PALJON MUUSTA**

*Kirja julkaistiin "Lembo" metsästyksen tilan
ja "Vepsän kota"- museon avulla (<http://lembo.spb.ru/> web-sivu)
Leningradin alue. Koskenalan piiri.
Asutus Vinnitsa. Kylä Saarijärvi (Sarozero).*

Tekstin laatiminen ja toimittaminen: Dmitry Petrov

Kreikkalainen maantieteilijä Klaudios Ptolemaios piirsi toisella vuosisadalla jKr. kartan, jossa oli merkitty laaja pohjoinen maa. Se leviää Ural-vuoristosta Euroopan luoteeseen. Ptolemaios antoi sille kokemattomille sekä arvoitukselliselle maalle nimen Hyperborea. Itse asiassa, nimi ja idea semi-myyttisen paikan olemassaolosta inspiroivat vuosisatojen aikana runoilijoita ja filosofeja.

Kartalta löytyy myös karkea Hyperborean keskusta, joka Ptolemaios merkitsi tuohon karttaan. Nykyisin tämä paikka on Koskenalan piiri sijaitseva Leningradin alueella.

Keskiaikana nämä paikat nimitettiin Novgorodin maan Äänisen viidennes (ven. Oboneschskaya nyatina) ja sitten hyvin paljon myöhemmin he nimitettiin Venäjän keisarikunnan Aunuksen kuvernementti (ven. Olonetskaya guberniya).

Toissa vuosisadalla Aunuksen kuvernementille annettiin nimi "Pääkaupunkiseudun Siperia", koska se sijaitsee Pietarin lähellä ja itsessään Aunuksen kuvernementti on niukasti tutkittu ja harvaan asutuilla alue niin kuin Siperia. Nykyisen Itä-Karjalan alue ja Leningradin alueen pohjoinen piitattiin jyrkkiä paikkoja. Itse asiasta se oli niin. Laaja metsän reuna, jossa kaikella levittiin harvinaisia kyliä. Ei ollut siellä tieta ja katuja, ja sen takia ainoita luotettavia liikennetapoja olivat kesäisin joella puhjehtiminen ja talvisin kelkkalaskettelu.

Maanviljelyä ei ollut kehittynyt Aunuksen kuvernementilla, sillä siellä oli liian monta metsää, liian vähän peltoa ja liian köyhää maaperä. Muinai-

sista ajoista lähtien se oli hyvä paikka metsästäjille, kalastajille sekä sienien ja marjojen keräilijöille. Tässä vaiheessa sanotaan, että tähän päivään asti metsätalous tulee olemaan paikallisen talouden peruste.

Näyttää siltä, että aika ei ole minkäänlaista valtaa Oyat reunan vielä jäljellä pitkälti “PääkaupunkiseudunSiperia” – tuntematon maa, “Terra Incognita». Aika pyyhkäisee nopeasti ohi, ja rauhallisten järvien ja jokien rauna, ympäri tiheä metsä, edelleen säilyttää salaisuuksia.

Ei ole sattumaa, koska paikalliset asukkaat ovat vepsäläisiä ihmisiä, jotka tunnetaan jo pitkään aikaan siitä, että heillä on noituus ja magia kykyjä. Venäläiset kutsuvat vepsäläisiä ja muita suomalaisia tšuudiksi, ja tästä sanasta “tšuudit” muodostuu toinen venäläinen sana “ihme”. “Tšuudit” ovat mestareita, jotka pystyvät tekemään ihmeitä, ja siksi pystyvät pitämään salaisuuksia ...

Vepsäläisiä kuuluvat yhteen suomalaiseen etniseen kansanryhmään. Keskellä ensimmäistä vuosituhatta Herran vuonna, suomalaiset asuttivat Pohjois-Euroopan osat: nykyisen alueen Suomen tasavallan osan, Viron tasavallan osan, sekä Luoteis-Venäjän alueen.

Suomalais-ugrialaisten kansojen asettuivat asumaan Volgaan, Kamaan ja Uraliin asti, ja itämerensuomalaisten kansa kiinnostaa meitä enemmän. Se sisältää suomalaisia, jotka ovat tärkein väestö Suomessa, virolaisia, karjalaisia, inkeroisia ja vepsäläisiä. Oli muitakin, mutta ne olivat rinnastettavissa ja ovat lakanneet olemasta kauan sitten.

Vuonna kielellisesti kaikki nämä kansat ovat hyvin läheistä etnisten ryhmien sukua. Niiden kansaedustajat helposti ymmärtävät toisiaan ilman tulkkia, huomaessaan vain muutamia kielen eroja ja erityispiirteitä. Vepsäläinen Koskenalan piirestä ja karjalainen Aunuksenkaupungista tuntuvat varsin mukava Tallinnan ja Helsingin kieliympäristössä.

Tämä tilanne on hyvin ymmärretty itä-svaaville. Saapuva Moskovaan tai Kiovaan valkovenäläinen Vitebskistä ei tarvitse tulkkia, ja pieniä kielen eroja voi aiheuttaa vain hymyilemistä.

Kulttuurin, taloudellisen ja poliittisen suhteen Suomen kansat ovat hyvin erilaisia.

Vepsäläisen väestön rauhanomainen ja vapaaehtoinen assimilaatio venäläiseen ympäristöön alkoi 16:sta vuosisadasta lähtien. Sitten se tehosti 19:llä vuosisadalla, ja 1920-luvulla se päättyi kokonaan. XX vuosisadan keskellä puhutaan vepsän kieltä, Inkeroisen ja karjalan kieltä lähinnä vanhuksilla syrjäkyllillä.

Itse asiassa, Venäjän kieli melkein aina oli täällä vain kielen liiketoiminnan ja kulttuurin viestintä.

Tästä huolimatta vepsäläiset pyrkivät säilyttämään muistonsa edellisistä sukupolvista, ahkerista ja lahjakkaista esivanhemmista.

Tällä hetkellä vepsäläiset asuvat kahdeilla alueilla Venäjällä, ja siksi, he ovat jaettu kahteen ryhmään: Soutjärven piiren vepsäläiset ja Ojatin vepsäläiset. Vepsäläiset, jotka kuuluvat ensimmäiseen ryhmään, asuvat Soutjärven piiren alueella Itä-Karjalassa, ja kuuluvia vepsäläisiä toiseen ryhmään asuvat Koskenalan piiressä Leningradin alueella.

Tämä kirja kertoo vepsäläisistä asuvia Ojatissa. Seuraavissa luvuissa yritämme tarkentaa Ojatin reunan historiaa, esim. taloudesta alkaen tämän

Vepsäläisten asutuksen leviäminen

maan hyvien ihmisten elämäkertaan asti. Ihmiset tekevät historiaa, ilman niitä historia ei ole olemassa.

Tämä kirja on Mezhozerye:sta, Ojatista ja vepsäläisistä eli kauniin maan pojista ja tytöistä. Vepsäläisisten osasta, joka loi oman sivilisaation Ojatin vesistöalueella, kahden suurin järvien Laatokan ja Äänisen keskellä.

Vladimir Shvedov kirjoitti yhden kokonaisen luvun, joka on omistettu «Vepsoiden Pert» museolle. Nykyään «Vepsoiden Pert» on vepsäläisen kulttuurin ja elämäntavan museo ja samaan aikaan se on suuri kulttuurinen Ojatin alueen nähtävyys.

Aloitetaan kertomus historista.

Ensimmäinen luku

Muinaisista ajoista

Ojatin alue on nyt Koskenalan piiren osa Leningradin alueella. Kuitenkin se on hallinnollisen jakamisen seurauksen, joka tapahtui vuonna 1920. Sitä ennen Ojatin alue kuului Lotinapellon kihlakuntaan Aunuksen kuvernementtiin. Ja sitä ennen se kuului Äänisen viidennekseen Novgorodin alueelle. Ennen kuin novgorodilaiset tulivat tänne 12:sta luvulla, niitä alueita eivät olleet koskaan nimetty.

Tiedemiehien tutkimuksia kertoo, että slaavit eivät olleet ensimmäisiä asukkaita Ojatissa. Vanhoja nimiä pidetään saamelaisia vesistön nimiä, vaikka on paikannimiä alkuperä on tuntematon. Ehkä ne ovat ikivanhoja kuin saamelaisia nimiä. Niiden takana ajoissa ovat vepsäläisiä hydronyms ja lopuksi venäläisiä, jotka näkyvät noin XI–XII-luvuilla. Lähes kaikki Ojatin alueen luonnollisten esineiden nimeillä on ikivanhat vepsäläiset juuret.

Tutkijat uskovat, että nykyaikaisten vepsäläisten esi-isät jäivät X–XIII vuosisadoilla muinainsiä hautakummuja, jotka olivat keskellä kylää Vinnitsyssä. Tämä viittaa siihen, että heidän heimot hallitsivat Ojatin rantoja ja työnsivät pois liikkuvia saamelaisia keskellä ensimmäistä vuosituhatta. Arkeologiset materiaalit, jotka ovat löydetty kumpuissa näyttävät, että paikallinen väestö oli yhteydessä slaavien kanssa, sekä maahanmuuttajien kanssa Skandinaviasta, jotka voi olla asuivat vepsäläisien kanssa rinnalla.

X luvun lopulta – XI luvun alusta tälle alueelle Laatokasta etenee slaavit, paitsi kauppiaita, mutta myös yksinkertaisia talonpoikia. Todennäköisesti nämä olivat alun perin metsästäjiä, kalastajia, ja viljelijöitä. Siitä lähtien etnokulttuurisen vuorovaikutus vepsäläiset ja venäläiset, ja niiden keskinäistä vaikutusta toisiinsa.

Kuitenkin slaavit eivät olleet ainoita ihmisiä, joiden kanssa vepsäläisiä olivat tutustuneet. Vepsäläisten alueella järjestettiin suuri Volgan kaupan reitti, joka liittii Pohjois-Euroopan ja Itämaat, esim. Persia ja Bysanti.

Aktiiviset markkinat, jotka toteutettiin keskiajalla, idän ja lännen välillä, pohjoisen ja etelän välillä käytettiin ainoastaan vettä viestintää. Syvä joet Syväri ja Ojatti käytettiin juuri tällaisiin vesistöihin.

Volga kauppareitti oli ristissä pohjoisesta etelään, niin että matka ulottuu yli monta viikkoa, ja se oli vaarallista. Lisäksi asuntovaunut teki välilaskun yöllä, ihmiset laskeutuivat rannalla. Näinä hetkinä paikallinen väestö tutustui slaaveihin, kreikkalaisiin ja skandinaaveihin.

Kartassa näytää Suuren Volga jokireitti. Se menee vepsäläisen alueen läpi, Mezhozeryessa Äänisjoelta Laatokkaan asti ja eteenpäin.

Muinaisissa kumpuissa, missä haudattiin merkittäviä vepsäläisiä, arkeologit usein löytävät koruja ja muita kohteita, joiden paikka alkuperä on Kaukoidän maissa tai Skandinaviassa. Ei ole kaukana on Vanha Laatokka, joka oli pääkaupunki Varjagien vallan aikana Venäjällä. Tästä löytyy legendaarinen kolme varjagiveljestä Rurik, Sineus ja Truvor, jotka kutsuttiin hallitsemaan.

Arkeologiset rökkiöhautojen kaivaukset, jotka sisältää antiikin vepsäläisten hautaamisia, pidettiin Ojatti joen laaksossa. Hautakumpujen kaivausten tulokset viittaavat siihen, että nämä paikat olivat hallittava jopa IX-luvulla, ja Gonginichi kylän lähellä löytiin muinaisten ihmisten jalanjälkiä.

Rurikin muotokuva

XII-luvulla vepsäläisten maalle ojensi Novgorodin käden eli valtavan maan käden, joka levisi Itämereltä Vienanmereen. Novgorodilla on ollut aktiiviset kansainväliset markkinat ja se oli Hansaliiton jäsen. Hansaliitto oli keskiaikainen prototyyppi modernin Euroopan unioni. Kun Novgorod sisällytti paikallisia heimoja, Ojatin alueet sisältyi Novgorodin tasavaltaan.

“Vepsän alueen pääkaupunki” perinteisesti kutsutaan Vinnitsy. Tämän kylän alkuperän nimistä nyt on olemassa useita lausuntoja. Tässä oli ensimmäisiä venäläisiä ja paikallinen väestö kutsutiin tämä paikka Venedsso. Novgorodissa asiakirjoissa sen nimi kirjoitettiin venäjäksi – Venitsy.

Kaikki kylät Oyat reuna, kuvauksen mukaan vuonna 1496 olivat malodvornymi. Periaatteessa yksi-kaksi pihoilla, hyvin harvoin löytyy kuvaukset kylä kolme pihoilla. Itse asiassa, sana kylä, joka perinteisesti ollut tottunut siihen tässä siirtokuntia, virheellisiä ja epätarkkoja. Se ekstrapoloi tuttuja käsitteitä Venäjän Veps todellisuuteen. Se, että alue on nimeltään Oyat kylä – nämä ovat tyypillisiä hutora. Tochno samat maatila,

**M.M. Gerasimovin muinaisten vepsäläisten jälleenrakennus.
(V.V. Pimenov. Vepsäläiset. Essee etnisen historiasta ja kulttuurisen alusta. M.-L. 1965).**

naapurimaassa Virossa ja naapurimaassa Suomessa. Tilalla maatalous – tyypillinen tapa hallinnoida kaikkia Suomen kansan.

Ensimmäinen temppeli ensemble Winitzki hautausmaalle oli pieni kappeli on rakennettu alussa XIII luvun. Ja vuonna 1496 tässä paikassa on seissyt kirkon vihitty kunniaksi profeetta Elia. Nimi pyhimys ole valittu sattumalta. Pyhä Elian kansanperinnettä – ukkosen, taivaallisen tulipalon herra ja ukonvaaja. Kaikki tämä sopii täydellisesti pakanoille – vepsäläiset, se samaan aikaan niiden käsityksen Jumalasta.

Profeetta Elian kirkko oli ensimmäinen kirkko näissä osissa. Se meni kristinuskon leviäminen alueella Ojatissa. Muita kirkkoja ja luostareita alkoi ilmestyä 50 vuotta myöhemmin.

Kylästä Venitsy kirjain “e” ilmaisulla “ja” otsikossa ajan kulumisen: lopulla viime vuosisadan oli venäläinen sana viini paikallisen väestön on paljon enemmän intuitiivinen kuin veneläiset... Virallisissa asiakirjoissa vuonna 1935 kirjoitti nimissä Vinnitsia jo kaksi kirjainta “n”. Kävi ilmi melko outo nimi kahdella “n” on selvästi semanttisesti viittaa viini, joka näissä osissa koskaan tietenkään ei tehty.

Loppuun mennessä XV luvulla, kaikki maan Obonezhie ja myös Ojattin maalle tuli omaisuutta Novgorodin boyars ja luostareita, ja yhdessä tämän, paikallinen väestö on tullut riippuvainen näistä omistajille.

Ristisaatto Vinnitsyssä Ojatti-joen kautta. XIX-vuosisadan lopulla.

Ojatin kylä. Vasily Polenov

Osana Novgorodin valtion Oyat reuna on niin kauan kuin hän Novgorodiin, jossa kaikki sen laaja mailla ole osoittautuneet vallannut Moskova ruhtinaskunta.

Kun takavarikointi maa boyars Ivan III historiassa Oyat reuna olemassa merkittäviä muutoksia. Kaikki takavarikoi Ivan maa oli hänen omaisuutta.

Vuonna 1648 se on muodostunut Olonetsk haaste kota, joka muutti pikkukaupungissa Aunuksen.

Perinteinen vepsäläisten puunkorjuun

Toinen luku Vepsäläiset ja venäläiset

Tietoja siitä, kuinka kehittynyt suhde Venäjän ensimmäinen uudisasukkaat ja vepsäläiset väestön asiakirjanäyttöä ei löydy.

Suomalaiset, tai niitä kutsuttiin – Chud, ei ole koskaan ollut kikka Novgorodin valtion. Suomalaiset ovat aina olleet merkittävä osa väestöstä Novgorodin maa, ja Novgorodin. Se oli yleensä kaksikielinen tilassa. Kuuluisien koivun-kuori letters X–XII-luvuilla runsaasti saapuvat arkeologit Novgorodissa, nyt laajasti edustettuna Novgorodin historiallinen museo, kenties osa kirjoitettu suomeksi. Suomen ja Venäjän kaksikielisyyden Novgorodin valtion missään tapauksessa

Risti-Kivi

perustuu kyrilliset eli slaavilaiset lukutaito, ja viralliset dokumentit ovat aina kirjoitettu venäjäksi.

Väestön vastustanut tunkeutuminen Christian tulli. Näitä ovat mitä tapahtui vuonna 1680 kanssa munkki Makarios, perustaja luostarin Vysokoezerskogo Krivozerye, joka kidutettiin kuoliaaksi. Tämän seurauksena ristiriitaisia prosessi oli lisäämällä erikoinen monimut-

Luola “vastauksia”

kainen ortodoksisen-pakana, joka leimaa koko populaarikulttuurin vepsäläistä. On vielä palvontapaikat entisen “risti-kivi” kylässä häntä me olemme tai “luola” kylän lähellä Yaroslavichia.

Räikein esimerkki on uskonnollinen käytäntö “liittoja”. Haluavat saada jotain pakana-jumalien – puun henkiä tai toteemi suojelejoita, vanha vepsäläisten tuonut paikka juma-lanpalveluksessa esineet – vaatteita, koruja, tai yksinkertaisesti sidottu värillinen nau-hoja puunoksalla.

Vaikutusta erityisesti vepsäläisiä oli syntymän kansallinen vapautusliike Karjalassa, joka liittyy läheisesti Suomen kansallisen liikkeen. Hänen valmistettu aktivistien v.1905 vetoomuksen I duuman kanssa yleiset demokraattiset vaatimukset julkisesti ensimmäistä kertaa kysymykset on esitetty tarpeesta edistää etnisten ei-venäläisten, niiden kieliä.

Päätellen siitä, että vuonna 1911 G.Elkin vepsäläinen maanviljelijä kylästä Yaroslav kir-joitti näytelmän vepsän kielellä “On koskenlaskua”, joka luultavasti oli saman-nimisen Toivo Pakkalan suomalaisen kirjailijan näytelmän käännös työntekijöiden oikeuksiensa taistelusta, sosiaalisen tasan ideat kosketeltiin erittäin syrjäisiä vepsän kyliä. Kerrottiin, että oli useita esityksiä pelata, mutta poliittisista syistä esityksiä kiellettiin.

Kolmas luku Viime aikoina

Asukkaiden omintakeinen kotitalouksien ja kuluttajien kulttuuri eri Ojatin reunassa selvisi vasta aivan viime aikoina. Periaatteet talonrakennusta, vaatteet, kodin sääntöjä ja tapoja osittain samaan aikaan Venäjällä, mutta usein merkittäviä kansallisia ominaispiirteitä. Syrjäisen enemmistön vepsän alueiden kaupunkien ja alueellisten keskusten puuttuminen maan tieverkon osaltaan pitkän aikavälin säilymistä arkaainen elämäntapaa paikallisen väestön. Monet kylät säilyttää perheen esi ratkaisun periaate.

Keskimäärin perheellä oli 7–8 henkilöä. Talo oli joskus jopa kolme tytärtä. Boss katsoi vanhin mies. Vanhin poika kun hänen avioliittonsa erotettu – me rakentamaan hänelle uuden talon. Viime poika jäi isänsä talossa.

House katsoi kirjaimella “T” tai “G”. Jos kirjain “T”, toisella puolella talon oli talvella, jossa oli liesi ja penkki, ja toisella puolella talon Kesällä on kesäyössä.

Talvella ja kesällä puolin jakoivat katos, josta oli pääsy irtoa ja kotitalouksien piha ja siellä järjestetään vessa. Joissakin taloa, syöttää lato, rakennettu rampit, jotta voisi olla hevonen ja reki pudota lato. Harjakatto oli yleisin taloissa. Ennen vanhaan, peitetty olkien tai lautoja. Talot ulkopuolella ei lukittu ja lukittu puinen “Zalozhkov” oven sisäpuolella. Puut talon rakentamista varten leikattiin talvella, jotta mahla virtaa, yleensä männystä tai kuusesta. Kuoresta tukkien puhdistetaan keväällä, kun kuori liikkuu pois päin pakkasta. Sisäänkäynti talon johti ulkona kuisti.

Päätoimen väestöstä oli maatalouden, metsätalouden ja hyödyllisyys teollisuudelle.

Lotinapellon kirkkokunnan virkamiehet. XX vuosisadan alussa.

Vepsäläinen perhe istumassa ja juomassa teetä.
XIX vuosisadalla lopussa.

Vepsäläinen perhe työssä metsässä

Vepsäläinen mökki. XX - vuosisadan alussa.

Vepsän kotiin erosi naapurit ja yhteyden asuin- ja liikerakennusten läpi siirtyminen – «uuk», «tanazpordhad» ylimääräistä “takapihalla” katos, jolla on oma katto, joka ei ollut tyypillinen rakennusten vieressä asuvien Karjalassa ja Venäjällä.

**Talo Barsky Sarozerossa. Viron kansallismuseon kuva.
Vuonna 1972.**

Kuten näet, kylä yhdessä kaikkien Sarozero Ojatin reunassa tasaisesti, joskin hitaasti, kehittää. Vähitellen kasvava väestö, kasvava kotitalouksien määrä, ja siksi – ja määrä pellon, kasvaa työn tuottavuutta teknisiä parannuksia. Kaikki tämä päättyi lokakuun vallankumouksen jälkeen ja perustaminen Neuvostoliiton vallan.

Neuvostoliiton ajan historian Ojatin reuna alkoi järjetön ja verinen roistomaisuus. Jo vuonna 1918 paikalliset ihmiset vaikutuksen alaisena ajatuksia lokakuun vallankumouksen alkoi ryöstää paikallisen liikemiehen ja varakas kyläläisille.

Luo Vepsän kirjakieli ja aakkoset perustuvat latinan aakkoset on uskottu Kansallisuuksien osasto toimeenpanevan komitean Leningradin alueella. Ensimmäinen aakkoset ilmestyi vuonna 1932. Välillä 1932–1937 vuosina näki suuruusluokkaa 20–30 kirjaa vepsän kielen, suurimmaksi osaksi nämä olivat oppikirjoja.

Avatettiin kansalaisia vepsän kouluja. Niin sanotut koska koulutusta vepsän kielen niihin tehtiin vain ensimmäisellä luokalla. Tarkkaan ottaen tämä tehtiin ei säilyttämiseksi Vepsän kieli, mutta jotta olisi

helpompi mukauttaa vepsän lapset jatkokoulutukseen vain venäjäksi. Mutta tämäkin on käytännössä epäonnistunut: ei ollut riittävästi pätevää ihmisiä olemaan vepsän opettajia. Niinpä Vinnitsa kansallisessa alueella vain 174 lasta oppivat ensimmäisellä luokalla vepsän kieltä.

Vinnitsan piirin keskusta. Vuonna 1926.

Vuoteen 1937 Neuvostoliiton viranomaiset lopulta putosi maskin, ja kansallinen kysymys on myös osoittanut todelliset kasvonsa.

Vinnitsan alueen väestönlaskennan komissio. Vuonna 1926.

Mitään liittyvää toimintaa Vepsän kulttuuri, kieli, koulutus ja kulttuuri tuli venäläinen kiellettiin. Vepsän koulut suljettiin, kirjojen julkaiseminen lopetettiin, kirjoja poltettiin. Kansallisia alueita ja kyliä eliminoitiin, pakollinen vepsäläisten assimilaatio aloitettiin.

Pappi Pavel Struchkov pojansa kanssa

Aikana toisen maailmansodan (v.1939–1945) maatoiminta tehtiin Ojatin alueella. Lokakuussa 1941 VI korpuksen joukot (5 ja 11 laivueita, ensimmäinen jääkäriprikaati) Karjalan Armeijan kenraali Paavo Talvela, kehittää loukkaavaa sen ottamisen jälkeen Aunuksen, otti taisteluun linja Syrgozero-Äänisen, jossa ankkuroitu. Siten joukot Suomessa miehitetiin Koskenalan piiren puolen.

Miehitetyllä alueella, esiteltiin Suomen valtionhallintoa ja koulujärjestelmän Suomen kielen. Opettajat lähetettiin opiskelemaan Suomessa, aktiivisesti suorittaa lähetystyö ja evankeliumin saarnaamista. Vepsän, joka halusi taistella aseita vastaan Neuvostoliiton hallitus liittyi vapaaehtoisten erityisesti luotu, ns pataljoona sukukansojen “Aunuksen”.

Vinnitsan alueen vapauttamisen jälkeen kesällä vuonna 1944 suomen joukoista evakuoituneet asukkaat palauttivat alkuperäiseen asuinpaikkansa.

Prosessi talouden perikatoon ja romahtamiseen Ojatin reunan kesti viidenkymmenen vuoden ajan. Vepsän kylä niiden perinteistä elämää ja käsitteet, pitkän vastustanut, ei halua kadota maan päältä. Mutta liian voimakas tuhoava paine oli liian julma tukahduttaminen ja seurauksena epätoivoisesti olemassaolostaan yli kylä.

Neljäs luku

Ihmistä ja heidän elämistä

Andrei Fedorovich Matveev

Andrei Fedorovich Matveev, syntynyt 25 elokuuta vuonna 1892 Vinnitsya kylässä Lotinapellon kihlakunnassa talonpojan perheessä. Hänen isänsä oli työssä metsässä. Andrei valmistui kahden luokan Vinnitsan koulusta. Vuonna 1911 hän valmistui Petroskoin opettajan seminaarin koulusta, sai opettajan tutkinnon. Hän oli työssä opettajana Ugmoyla kylässä Syamozerossa Petroskoin alueella.

Vuonna 1915 Matveev tuli sotilas Kaartin Izmailovo rykmentti. Hänet valittiin edustaja Lodeynopolsky kongressin talonpoikaissäätyn

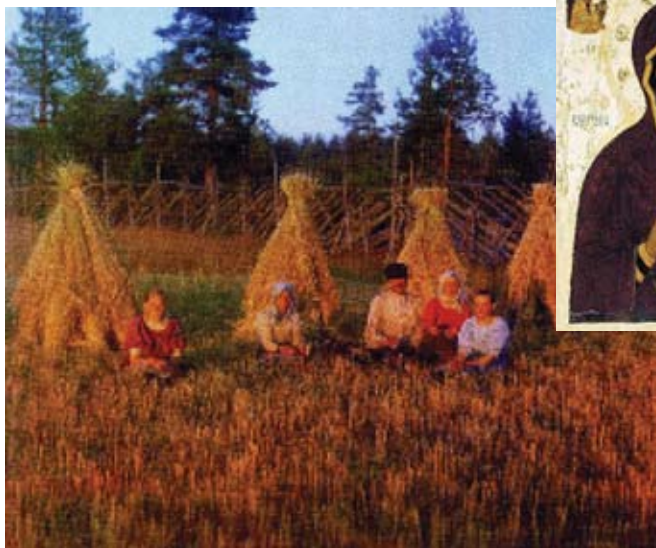
Andrei Fedorovich Matveev

varajäsenten. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Andrey Matveev täysin vetäytyi poliittisesta toiminnasta. Hän jätti oman paikan, ja kuoli Dnipropetrovskissa vuonna 1985.

Kalkasovy

He asuivat Klimovskaya kylässä Vinnitsan yhteiskunnassa. Viljelijä, jonka sukunimensä on Avgustov, oli Kalkasovyn esi-isä ja hän oli maanviljelijä.

Kentällä tulipalon jälkeen vuonna 1785, kun kirkko paloi Vinnitsassa löytiin Smolenskin Jumalanäidin ikoni, joka on pitkään pidetty perheessä.

Dmitry Petrovitš Kalkasov (v.1855–1919.) on Avgustovin jälkeläinen. Vuonna 1883 hän rakensi hänen kylässä kirkon, nimetty kunniaksi löytynyt Smolenskin Jumalanäidin ikonin. Kalkasovylla oli useita laadukkaita kaksikerroksisia asuntoja, jotka on kansallistettu heitä. Dmitry Petrovitš Kalkasov tammi-helmikuussa vuonna 1919 sekä useita muita ihmisiä, ammuttiin.

Kalkasovin talo, joka on säilyttänyt alkuperäisen ulkoasun vuonna 2014 . Kooperativsnaya Katu, 7.

Vepsäläisten määrä vuonna 1897–1989 muutti seuraavalla tavalla:

Vuonna 1897–25 284 ihmistä.

Vuonna 1926–32 773 ihmistä.

Vuonna 1939–32 000 ihmistä.

Vuonna 1959–18 400 ihmistä. (puhuvia äidinkieltä – 46,1%)

Vuonna 1970 – 8281 ihmistä.

Vuonna 1979 – 8094 ihmistä. (puhuvia äidinkieleltä – 38,4%)

Vuonna 1989–12 501 ihmistä.

Kun Neuvostoliiton valta kaatui vuonna 1991 Venäjällä tehtiin sinnikkäästi ponnistuksia säilyttämään kieltä ja vepsäläisten kulttuuria. Kansallinen itsenäisyys vepsäläisten alueille ei palautetty, mutta Vepsän kielen opiskeleminen oli otettu käyttöön muutamissa peruskouluissa.

«Kodima» sanomalehti on julkaistu Vepsän kielellä ja kirjallisuuden aikakauslehti «Carelia» silloin tällöin julkaisee sen sivuilla materiaalia myös Vepsän kielellä. Joka vuosi Vinnitsa järjestetään Veps loma “Elämän puu”. Petroskoissa ja Pietarissa järjestettiin Vepsän Kulttuurin yhteisöjä.

Viides luku Museosta

Kerätyt muistot tallennetaan jokaisessa museossa ja erityisesti etnografisissa museoissa ja paikallisissa museoissa.

Muisto on se, mitä ihmisillä ei ole ja varsinkin Venäjälläkään. Perheen muisto koostuu perheen muistoista, suvun, kansan ja etnisyyden historia koostuu monen perheen muistoista. Tämän historian ja muiston harkinta ja ymmärtäminen tekee ihmisestä älykkään ja vahvan ihmisen. Se täytyy olla, että me haluaisimme sitä. Sanoen “me” siinä pitää mielessä kaksi perhettä – Kiprushkinin ja Shvedovin perheitä. Tällaisilla perheillä ei ole Vepsän kansalaisuutta, mutta ne ovat asuneet Saroverossa pitkään aikaan ja ovat jo sulautuneet näihin paikkoihin. Se ei ole kaupallinen projekti meille, se on meidän panoksemme näisten paikkojen historiaan ja kulttuuriin. Siinä meillä on todellinen hiljaisuus auringonlaskun ajan, kun vain uivan majavan roiske voi rikkoa sitä. Museon perustamisen idea tuli mieleen Alexanderille Finchenkolle (PhD, Historian Tohtori), työskentelevä tutkijana itäslaavejan etnografian ja Eurooppalaisten Venäjän kansojen laitoksessa

Kunstkamerassa ja sillä aikaa asuva Ladvassa. Ensimmäinen museo avattiin vierailijoille vuonna 2003 Kyznetsy kylässä, ja sitten museo-muuttui Ladvaan, ja nyt museo on löytänyt kolmas ja toivottavasti viimeisen paikan Sarozerossa. Vepsän museo Sarozerossa (Kipriyanovskaya) sijaitsee 33 kilometriä kaukana Vinnitsa-kylän keskustasta, ja 330 kilo-

metriä kaukana Pietarista. Se on ainoa museo Venäjällä, jossa parhaiten näytetään Ojatin vepsäläisten elämä ja kulttuuri elinympäristössään.

Entinen museon rakennus sijaitseva Ladvassa tuli nuhruiseksi, ja sitä ei voitu siirtää, vaikka se ei ollut paljon vanhempi kuin talo, jossa museo sijaitsee nyt. Nykyinen talo, jossa ovat näyttelyjä tänään, on rakennettu vuonna 1924 Ozyorassa. Vuonna 2013 me ostimme sen V.T.Nikolaevin perillisistä, sitten se purettiin osiksi ja vietiin Sarozeroon. Valitettavasti, rakentava talon henkilön nimi jäi salaisuuksiksi meille. Vuonna 1937 V.T. Nikolaev tuli viralliseksi talon omistajaksi ja sillä aikaa hän oli 25 vuotta vanha. Toisin sanoen maarekisterin mukaan talon rakennusvuodessa oli 1924 ja tuona vuonna hän täytti 12 vuotta vanha. On epätodennäköistä, että hän voisi rakentaa itse sellaisen suuren talon. Näiden kamalien vuosien ajan paljon ihmisiä menetettiin koteja, terveyttä ja elämää. Me menetettiin heidän muistonsa, koska ei missään löyty talon omistajan nimensä vuosina 1924–1937. Kaikkiin perillisten tiedusteluihin “Kuka rakensi talon?” me emme ole saaneet mitään vastausta. On vaikea esitellä perheenjäseniä, jotka asuvat syntymästä samassa talossa ja evät aavista kuka sen rakensi.

Ehkä tämä asia oli tabu perheessä. Neuvostoliiton lain mukaan repressoitu ihminen ja hänen perheensä karkotettiin keskitysleiriin, ja talo ja kaikki missä siellä oli siirrettiin muille. “Omaisuuksien takavarikon” jälkeen talo siirrettiin toiselle perheelle (lähinnä uusille saapuneille perheille, koska eivät kaikki kyläläiset haluneet asumaan vieraissa taloissa, tietäessä kuka on oikein talon omistaja), sitten tuli ulosottomies, ja takavarikoi kaikkien talossa. Sitten annettiin hinta, ja uusi saapunut perhe maksoi tätä luottoa palkalta monien vuosien ajan. Toisin sanoen uusi perhe sai talon, siten talo oli ostettu ja onnettomia omistajia keskitysleirin jälkeen (jos he jäivät eloon) eivät voineet pyrkiä heidän taloonsa ja saada sen takaisin. Kuitenkin kaikki edellä mainitut asiat ovat vain surillisia olettamuksia. Totuus on vielä tuntematonta meille ja me haluaisimme kiitollisina mainita tämän talon rakentajan nimensä. Talo, jossa huolellisesti rekonstruoidiin näiden paikkojen asukkaiden elämäntyyliä lopussa 19 – 20 alussa vuosisadan ja joka on toivottavasti löytänyt toista ja pitkäikäistä olemassaoloa. Kaitselmus voi olla halua säilyttää tuntemattoman ihmisen luomista, jotta me siitä johtuen saamme selville hänen nimensä ja hänen kohtalonsa...

Olemme myös kiitollisia kaikille avustajillemme, jotka auttavat museota saamaan sen nykyisen muotonsa. Kiitoksia Danilin Nikolai Vladimirovitš:lle, Rapakov Vasily Pavlovich:lle, Turkulets Evgeny Ivanovich:lle, Nyakov

Mikhail Mikhailovich:lle, Efimenkov Maksim Nikolaevich:lle, Kodyrov Halim Abdurahmanovich:lle, Shvedov Vasilij Vladimirovich:lle, Shatkovskaya Marina Leonidovna:lle, Kukoev Anatoli Frolovich:lle ja muille ihmisille, jotka ovat tehneet myötävaikutuksen museolle.

Itse asiassa viisseinäen talo ja olevan pihan talon ympärillä näyttää rikkaan vepsäläisen talolta. Siinä on yli 200 neliometriä asuintilaa. Repressoitiinko hän tästä asiasta, jos olettamuksemme hänen kohtalosta on oikein? Talon huoneet ovat tilavia, venäläinen uuni sijaitsee huoneen keskustassa ja paikassa nimeltään “punainen nurkka” on ortodoksisia ikoneja ja Leninin muotokuvan. Se oli tyypillistä 20–30 vuodessa 20 vuosisadassa.

Nuori tämänpäiväinen ihminen, jolla on tietokone ja internetti ja joka on valmis keskustella asuvien toisella planeetan osapuolella ihmisten kanssa puhelimella milloin tahansa, tietysti on varma, että hän tietää maailmasta enemmän. Kyllä, maailmasta, mutta hän ei tietäkään elämästä. Maanviljelijöillä voi olla olisi enemmän kokonaistiedot ja kykyt kuin nykyaikaisella opiskelijalla on tietoja. Nykyaikaisen opiskelija tietää Brasilian poliittisista uutisista ja hänellä on maantiedon käsityskyky, mutta hän ei tietäkään miten rakennetaan taloa ja miten vaatteita tehdään itse lunnossa, miten tehdään ruokaa metsässä ja miten saadaan lohta kiinni Ojattissa. Jos tavallinen maanviljelijä halusi jäädä eloon hänen pitäisi tietää agronomiasta, kotieläintalouksesta, rakentamisesta, vaatteiden, kenkien, astioiden ja taloustarvikkeiden valmistuksesta. Vepsäläiset ihmiset osasivat myös kalastaa ja metsästää, koska kalastaminen ja metsästäminen olivat pääteollisuuksia.

Vepsäläiset ovat “metsä”-ihmiset. Salaperäisen ja ikuisen metsän ihmiset. Metsästä löytiin kaiken, mitä tarvittiin. Siihen mennessä mennessä metsään he kysytään lupa “isännältä ja emännältä” ja jättäessä mestästä jäädään kiitollisesti jotain niille.

Miten rakentetaan taloa metsässä tämän metsän puista? Miten tehdään virsut ja mistä materiaalista? Miten voi repiä puiden kuoren, miten kehrätään villan kuitua, jotta voi virkata lämpimiä vaatteita talviksi? Miten kutoa matto lattialle, jotta lapset voivat leikkiä talon lattialla talvena? Miten ja mistä tehdään puisia astioita? Miten nokkosesta tehdään kangasta, josta voi ommella paitaa (meidän kokoelmastamme löytyy yksi sellainen ainutlaatuinen paita). Miten voi seurata karhua ja sitten tehdä karhun nahkaa? Miten säilyttää poron lihaa, jos ei ole sähköä ja jääkaappia. Itse

“Punainen nurkka” vepsäläisessä talossa v.1920

asiassa se on vaikea vastata tällaiseen kysymykseen “Milloin ja miten voi korjuu polttopuut?” jopa nykyaikaiselle ihmiselle. Nyt on siinä meidän museosta: ihmisten kokemuksesta ja olemassaolon kykyistä talven aikana, kun ulkona oli 40 astetta pakkasta ja talossa oli paljon pieniä lapsia ja kaikille lapsille pitäisi antaa ruokaa. Asuvat täällä ihmiset olivat todella ahkeria. Museossamme me yritetään parempi säilyttää ihmisten asiantuntemuksensa.

Usein vieraat sanovat, että kun he tulevat museoon, se tuntuu, että museo on elävä ja talon omistajat juuri äsken ovat lähteneet johonkin kalastamaan tai marjastamaan, mutta he tulevat takaisin kohta. Kaikki esineet ovat paikallaan ja niitä saa koskettaa. Esimerkiksi, kirves saa koskettaa, jolla hakattiin talon seiniä. Kuinka paljon huoneita tehtiin tällä kirveellä, kuinka paljon kohtaloita näissä huoneissa oli? Myöskin vanha pester (tuohikori) saa koskettaa. Paljonko suuria ahvenkaloja kalastettiin ja sitten valmistettiin uunissa?

Museossa voi istua hääpöydän vieressä, laittaa päälle puvut gramfonin äänien aikana, kokeilla kangaspuuta, keinua kehtoa, koskettaa keittiön

tarvikkeita, puisia ”ploshkia”, käsityötä ja ”bratina iz kapa” 17-vuosisadan toisella puoliskolla, johon kaatiin humalaa. Kuinka paljon ihmisiä koskettiin tätä tyylikästä tuntemattoman taiteilijan esinettä istumassa hääpöydän vieressä?

Miten hyvin vepsäläiset käyttivät puita, joita käytettiin missä tahansa. Museossa on väline, jolla vieroittiin vasikka lehmän utareesta tai lasten puinen kävelytuoli joka tunnetaan ulkomaisen keksinnöksi. Vene-ruuhi, käsintehty nahkakengät puisilla nauloilla ja kalaverkko tuohien korkkien kanssa näyttävät varsinaiselta taiteelta. Se on parempi tulla ja katsoa näitä esineitä itse.

Aiemmat sukupolvet eivät olleet järjettömiä ensinkään. Uskotaan, että jos katsellaan pitkään aikaan yhden neliömetrin metsässä antaa henkilölle ymmärtää luomakuntaa enemmän, kuin tuhat kilometriä, jotka me lennämme lentokoneella suurella nopeudella. Museon tarkoituksena on pysäyttää elämämme nopeaa tempoa, antaa mahdollisuusta katsella kasvoja valokuvissa ja ajatella miten ahkerat ihmiset asuivat siellä.

Nykyisen museon kokoelma koostuu noin 4000 näyttelyesineistä kerättiin Ojattissa Vepsän Koskenalan piiressä Leningradin alueella. 1980-luvun lopulla alkoi kokoelman koostamisen ja se jatkuu siihen mennessä ja nykyisin kokoelma koostetaan ostoksista ja asukkaiden lahjoista. Kokoelma esittää Ojatin vepsäläisten perinteistä kulttuuria toisella puoliskolla 17. – 20. vuosisadan puolivälissä: asuintalon rakennuskompleksi, huonekalut, vaatteet, kengät, kirjonta, kudonta, tarvikkeet, musiikki-instrumentit, maaginen esineet, astiat, kodin työkalut jne. Tärkein kokoelman osa on asiakirjojen kokoelma ja valokuvien kokoelma tämän alueen historiasta, sen asukkaiden elämäkertoista ja runokirjojen kokoelma vepsän kielellä.

Viimeisiin ostoksiin liittyy arkeologian esineitä IX–XI-luvuilla, rakennus- ja kirvesmiehen työkalujen näyttely, joka on varustettu tällä hetkellä.

Vuodesta 2010 päärakennuksen sisätilojen näyttelyyn lisättiin Open-Air näyttely sijaitseva 2:ssa latoissa, jotka oli rakennettu 20 luvun ensimmäisen kolmanneksen aikana. Kaikki rakennukset ostettiin paikallisilta asiakkailta museota varten ja nyt ne kaikki kuuluvat Open-Air museoon. Latoissa on tynnyrit, kaikenkokoisia saavit, ušáty, puutarhatyökalut (hevosen aura, puinen harava ja heinä haarukka) 19 vuosisadan lopussa, hevosen valjaat ja karjatalouksen esineet.

Kaiken lisäksi on tärkeä tietää vepsäläisten metsästyksen talvileiri ja jotkut metsästäjät viettivät merkittävää heidän elämänsä osaa. Metsästyksen

talvileiren aikana metsästäjät kiehuivat teetä ja tekivät ruokaa metsosta, ja samaan aikaan koirat nukkuivat vieressä, koska ulkona oli pakkasta ja susia. Ei hälinää, ei kateutta, ei vihaa, ei kärsimystä. Voitko kuvitella sitä? Museossamme se on mahdollista.

Paikalliset asukkaat ja museon perustajat ovat niin ylpeitä, että museon kokoelmissa on erinomaisia esineitä, joilla on uniikki kulttuurinen ja historiallinen merkityksen ja eikä niitä löydy muiden suurten etnografisista museoista. Esimeksiksi, vepsäläisen morsianin häätuoli tehtiin 18 vuosisadan toisella puoliskolla ja sisältävä hedelmällisyyden symboleja, morsian hääpaita tehtiin 19 vuosisadan toisella puoliskolla, hääpöytä sisältävä antropomorfismin merkityksiä, maanviljelijän vaate nimeltään ”zipun” tehtiin nokkosesta, vepsän magian esineet, Ojatin vepsäläisten muotokuvat lopussa 19-alussa 20 vuosisadan ja ”bratina iz kapa” oleva vanhin näyttelyesine.

Haluaisimme, että nuoret sukupolvet ensiksi alkavat oppimaan heidän kotipaikan historiaa, koska jossa kylässä on jotain merkittävää ja mielenkiintoiset ihmiset asuivat ja vielä asuvat siellä. Antiikin Kreikan historia on mielenkiintoista, Rooman historia on tärkeää, mutta ei vähäisimpänä (ja voi olla enemmän) on tärkeä tietää oman maan, kotikylän, oman kadun historiaa. Se on oma historia ja se on todellakin ainutlaatuisia. Oikeastaan pitää tietää sitä ja tätä, mutta ennen kaikkea täytyy tietää omasta esivanhemmista, koska uskollisuus omalle paikalle tekee ihmisen kauniiksi.

«Vepsoiden Pert» – suurin ja tunnetuin museo Koskenalan piiressä Leningradin alueella, joka tunnetaan mielenkiintoisena kulttuurikohteena Koskenalan piiressä.

«Vepsoiden Pert» museon vieraat voi nähdä mitä menettiin ja mitä menee pois meidän elämästämme ikuisesti, mutta vielä jäätin ihmisten muistoon ja unohdettuihin esineihin. Haluaisimme, että se auttaa paremmin ymmärtämään ja tuntemaan vepsän maan kauneutta ja historiaa, ja avaamaan itselleen maan ihmisten sielua. Osata kuulla ja ymmärtää luonnon hengitystä ja osata elää omalle itselleen ja muille, ja se voi olla on paras ihmisten kohtalo.

Vladimir Vladimirovich Shvedov

Vladimir Vladimirovich Shvedov ja Alena Mikhailovna Shvedova

Kiprushkin Vadim Albertovich

Vepsäläisen elämäntavan museo Sarozerosssa.

